



SAMS – Samarbetsförbundet kring funktionshinder tackar för möjligheten att kommentera utkastet till nationellt handlingsprogram för FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (2020-2023). Sammanlagt finns det ca 45 000 personer med funktionsnedsättning som har svenska som modersmål i Finland.

Vi omfattar övriga synpunkter som presenterats den 6 november under hörande tillfället. SAMS vill markera två särskilt viktiga poänger i fråga om att förbättra delaktigheten och serviceutbudet för våra målgrupper. Den första av poängerna handlar om samlandet av data och information. Den andra handlar om taxireformen från ett svenskspråkigt funktionshinderperspektiv.

Det är allmänt känt att vi behöver mera systematisk informationsinsamling om situationen berörande personer med funktionsnedsättningar i Finland. Om finskspråkiga vet vi lite; om svenskspråkiga vet vi ännu mindre. Om vi inte samlar in information, finns det inte heller kunskapsunderlag för att motivera rätta slags reformer och justeringar. Om vi inte ställer frågor som om funktionshinder, får vi inte heller några svar om funktionshinder.

Då information samlas in är det viktigt att notera att miljön och verkligheten kan se väldigt annorlunda ut för svenskspråkiga personer med funktionsnedsättning än för finskspråkiga. På grund av det varierande och splittrade befolkningsunderlaget kan en del viktiga tjänster helt saknas på svenska, t.ex. i tillgång till lämplig intervallvård finns det stor variation. Därför är det oerhört viktigt att samla in forskningsbaserad kunskap, statistik och även perspektiven från erfarenhetsexperterna och organisationerna.

Att bara notera kunskapsinsamling som ett mål räcker inte. Det här behöver beaktas i våra system från ett tidigt skede. T.ex. i samband med skolenkäten vore det viktigt att beakta barn med funktionsnedsättningar i frågeställningarna. Det här sker redan till viss mån, men det vore också viktigt att den här informationen analyseras och publiceras samtidigt som de andra resultaten. Det här har nu inte skett.

Vårt förslag är att funktionshinderperspektivet systematiskt tas med redan i ett tidigt skede då kunskapsinsamling och enkäter planeras. Det måste synas i processerna och i resultaten. Det här borde beaktas som en skild målsättning och handlingsåtgärd i punkt 5.4.3.

För det andra vill vi uppmärksamma frågan om taxireformen som trädde i kraft 2018. Den har påverkar negativt utbudet av taxibilar på mera glesbebyggda områden. Samtidigt har många kommuner gått in på att begränsa användningen av en s.k. bekantchaufför. Dessa förändringar har tillsammans haft betydande negativa följder. Det har blivit svårare att få en skjuts; det har också blivit svårare att få betjäning på sitt eget språk. I och med detta har det också blivit svårare att sköta ärenden och t.ex. delta i arbetslivet.

Många behöver en bekant chaufför för att våga använda färdtjänsten och delta i samhället. Om färdtjänsterna inte ordnas på ett ändamålsenligt och lämpligt sätt, så kan det äventyra användningen av hela tjänsten och därmed även delaktigheten i samhället. Möjligheten att kunna använda en bekant chaufför förbättrar också utbudet av lämpliga taxibilar i även mera glesbebyggda områden. Det skulle också göra användarna mera trygga i att använda färdtjänsterna. Det här kunde också vara en konkret förbättring som underlättar deltagande i arbetslivet och övriga samhället.

Dessa brister har inte ännu uppmärksammats tillräckligt och de har också en stark dimension som berör språkmiljön och individuella behov. Även den här utvecklingen borde beaktas och följas upp i den här nationella handlingsplanen t.ex. av SHV, Trafik- och kommunikationsministeriet och eventuellt även arbets- och näringsministeriet.

Elias Vartio

Juridiskt ombud, SAMS-samarbetsförbundet kring funktionshinder r.f.

6.11.2020 i Helsingfors